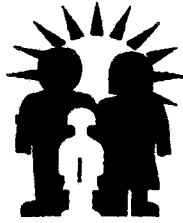

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

2/6/10

לכבוד
שר המשפטים
מר יעקוב נאמן
רח' צלאח הדין 29
ירושלים, 91490

לכבוד
יו"ר ש"ס, שר הפנים
וסגן ראש הממשלה
מר אליהו ישי
רח' קפלן 2
ירושלים, 90161

רשום + אישור מסירה

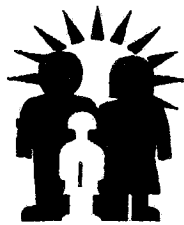
הנדון: ביטול תקנת הרבנות הראשית תש"ד (מזונות ילדים)

א.נ.;

הקדמה

1. זה כבר מזמן לא סוד שלנשים יש יתרון על פני גברים בהליכים השונים בבתי המשפט, במשטרת ישראל, במחלקת הרווחה, ולעיתים גם בבתי הדין הרבניים. נשים זוכות ליתרון משום שהנורמה בישראל מכירה להן זכויות עדיפות על פני גברים במשמורת הילדים, מזונות הילדים, מזונות האישה, הכתובה, צווי הגנה או מניעה, כתבי אישום פליליים ועוד.
2. הכוח אשר נתון כיום בידי נשים מצוי ביתרון הפוטנציאלי שהנורמה מקנה להן והיכולת לממש אותו בעזרת שלל ארגוני נשים, והסיוע המשפטי של מדינת ישראל, אשר מספקים להן את מלוא הלגיטימציה והכלים, לממש את היתרון באמצעים ובמאמצים מינימאליים.
3. הנגישות הרבה לפתיחת הליכים משפטיים נגד גברים גם על דברים של מה בכך, והפיתוי הכלכלי אשר נילוה לכך, גורמים לנשים רבות להחזיק אצבע קלה מידי על ההדק, ולהשתמש בכוח אשר ניתן להן כנגד גברים במישור המגדרי ו/או הזוגי, והדבר גורם לריבוי הליכים משפטיים כנגד גברים בכלל, וריבוי מקרים של פרידה וגירושין בפרט.
4. בדורות האחרונים אנו עדים לעלייה משמעותית בגיל הנישואין, ניתן לפגוש מספר רב של גברים שאינם מעוניינים להינשא כלל, ובני זוג אינם מעוניינים להביא לעולם יותר מילד אחד או שניים. עוד עולה מהנתונים שפורסמו על ידי

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

בתי הדין הרבניים **ביום: 26/1/10**, שבשנת- 2009, התגרשו בישראל כ- **10,000 בני זוג יהודים**. ולכך ניתן להוסיף גם מספר בלתי מבוטל של בעיות בין בני זוג ידועים בציבור ואבות בעל כורחם. אנו סבורים שמדובר בתופעות אשר מכבידות על החברה בישראל והן עולות ומתגברות כתוצאה משחיקת מעמדם של הגברים במשפחה.

5. לצערנו הרב, עקב ההשפעה הפוליטית והציבורית שמצליחים ארגוני נשים ליצר, דעת הקהל בישראל נוטה לחשוב שנשים מקופחות בענייני משפחה. אולם כל מי שעוסק בנושא יודע שברוב המקרים הדבר איננו נכון.
6. גלוי וידוע שחוסנה של כל חברה מצוי בקשרים האנושיים שבין אדם לאדם. וכאשר נורמה חברתית מעניקה לאדם זכויות יתר בקשרי זוגיות, נישואין וילדים, אשר מהווים ללא צל של ספק, את הקשר המשמעותי, המורכב והרגיש ביותר שיש לאדם בחייו, אין זה מן הנמנע שהדבר יגרום לנזק חברתי רב.
7. אין ספק שנשים צריכות לקבל תמיכה וסיוע, אך כאשר מדובר בתמיכת יתר אשר דוחקת בהן לגרום לפרוק משפחות ולפגיעה קשה בגברים וילדים, עולה צורך חברתי ראשון במעלה להידרש לסוגיה ולמצוא לה פתרונות מתאימים.

מי אנחנו

8. **אידאה** הוקמה בשנת 1998, (נרשמה כע"ר מס': 58-0443257, ביום: 10/4/05) בכדי לתת מענה לכלל בעיות הגבר במשפחה ולמען הגינות בקשרי זוגיות, משפחה וגירושין. אידאה הינה בראש ובראשונה ארגון חברתי אשר פועל למען כלל החברה, והיעד העיקרי של הארגון הינו לשמור על שלמות המשפחות בישראל, דרך תמיכה בגברים, ולחזק בכך את החברה כולה.
9. הפעילות של אידאה מתבצעת במישור הפרטני ובמישור החברתי. במישור הפרטני אנו מעניקים לגברים תמיכה שותפת וכלים מעשיים אשר מסייעים בידם למזער את הנזקים אשר צפויים להיגרם להם עקב תהליך הגירושין. ובמישור החברתי אנו פועלים לקידום מעמדם של הגברים במשפחה והשוואתם לזה של נשים באמצעות פעילות פרלמנטארית ובאמצעות הגברת המודעות החברתית לקשיים שבהם הם נתקלים.

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

מזונות הילדים

10. אחת מהנורמות המושרשות והבעייתיות ביותר בדיני המשפחה, הינה הנורמה אשר קובעת את חיוב האב בגובה מזונות ילדיו. מדובר בנוסחה אשר יוצרת לעיתים די קרובות תוצאה בלתי מאוזנת, בלתי צודקת ובלתי אפשרית כלפי האב, והיא מקפחת את האב במיוחד כאשר הוא עני והאם אמידה. נתאר בקצרה כיצד התגבשה נוסחה זו וממה היא מורכבת.

11. על פי סעיף 3 לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט-1959, (להלן: "חוק המזונות") נפסקים מזונות הילדים על פי הדין האישי אשר חל על הוריהם של הילדים. בהעדר דין אישי או כאשר הדין האישי אינו מחיל הוראות מפורשות במזונות הילדים, יחולו הוראות החוק. הדין האישי אשר חל על יהודים הינו דין תורה.

12. בשולחן ערוך (אבן העזר סימן ע"א, סעיף א') ומשנה תורה לרמב"ם (הלכות אשות, י"ב, י"א) נכתב, שהאב חייב (בין אם עני או אמיד) בצרכים ההכרחיים של הילדים עד גיל-6, וניתן לכפות זאת עליו בכל הכפיות האפשריות. מעל גיל-6, חובת האב והאם למזונות הילדים הינה מדין צדקה ועל פי יכולתם במבחני הצדקה.

13. בתקנת הרבנות הראשית (מזונות) תש"ד (להלן: "תקנת תש"ד, או התקנה") האריכו הרבנים הראשיים לישראל דאז את חובת המזונות עד גיל-15, והשוו אותה לחובה שהיתה קודם לכן עד גיל-6.

14. לאחר תיקון התקנה, נפסקים מזונות הילדים מגיל-15 ועד גיל-18 מדין צדקה, על פי יחס ההכנסות הפנויות של שני ההורים מכוח חוק המזונות.

15. בתקופת השרות הצבאי הסדיר יחויב האב בשליש מסכום המזונות ששילם ערב הגיוס לצה"ל, על פי פסק דינו של כבוד השופט שמגר "בהלכת קירשנר".

מצבם הכלכלי של אבות עניים משלמי מזונות הילדים

16. מנתוני הלמ"ס עולה שמשפחה ממוצעת בישראל מונה כ-4 נפשות, מהם שני הורים ושני ילדים. בתי המשפט בישראל פוסקים לאב על דרך המינימום סכום שאינו נמוך מ-3000 ₪ לחודש למזונות שני הילדים והמדור, ובנוסף לכך גם מחצית מהוצאות הרפואיות החריגות של הילדים ומחצית מהוצאות חינוכם.

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

17. לחלק גדול מהאבות היהודים בישראל יש פוטנציאל השתכרות מקסימאלי של כ: 5000 ₪ לחודש, ולאב שאמור לשלם את המזונות ולהוציא על הילדים כאשר הוא לוקח אותם להסדרי הראיה, לא נותר כמעט דבר לצרכיו האישיים.
18. עיקר האבסורד בדבר הינו שאמידות האם אינה מקילה על האב העני בתשלום מזונות הילדים, ואפילו אם האב עני מרוד והאם עשירה מופלגת, שיעור חיובו של האב במזונות המינימאליים של הילדים לא ישתנה.
19. היריעה כאן קצרה מלהכיל את גודלם והיקפם על הנזקים אשר נגרמים לאב, לאם, לילדים ולחברה כולה כתוצאה מהנורמה הקיימת במזונות הילדים, לפיכך נעמוד על כך בתמצית.

הנזק החברתי אשר נגרם כתוצאה מהנורמה במזונות הילדים.

20. האם דוחקת באב לפרק את התא המשפחתי, והוא יאלץ להיפרד מהסביבה הטבעית אשר נבנתה וטופחה על ידו במשך השנים. האב יעזוב את הבית, ואת הילדים הוא יפגוש בימים קבועים ובשעות מוגדרות.
21. האב אינו יכול לשלם את המזונות אשר נפסקו לו, מבלי לגרוע מצרכיו החיוניים למחיה, ולכן הוא יחיה בקונפליקט מתמיד, האם לספק את צרכיו החיוניים או לשלם את מזונות ילדיו. אין ספק שמדובר בהחלטה קשה ומייסרת עבורו.
22. חוב המזונות גם מעיק על נפשו של האב מהטעם שאדם אינו אוהב בדרך כלל להיות חייב, ומקל וחומר כאשר הוא חייב מזונות לילדיו. וכאשר האם ו/או המוסד לביטוח לאומי ירדפו את האב בעיקולים ופקודות מאסר, יהפכו חייו של האב לסיוט מתמשך עלי אדמות.
23. יש לזכור שנטיית ליבו של כל אדם נורמטיבי הינה לדאוג לצורכי ילדיו ככל שידו משגת. ברגיל, במשפחה מאוחדת, אבות מפרנסים ומקדמים את ילדיהם מתוך המגורים המשותפים. אך גם במשפחה מפולגת, אבות יתמכו כלכלית בילדים גם לאחר שהם מסיימים את חובת המזונות העקרונית על פי החוק. לפיכך עצם חיוב האב בפסק דין, באופן שונה מהאם, לשלם את מזונות ילדיו לאורך שנים כה רבות, גורם לפגיעה בלגיטימיות ההורית של האב.
24. האב יתקשה להקים משפחה חדשה עקב חוסר משאבים, וכל העתיד שלו יפגע כתוצאה מכך.

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

25. לעומת האב, האם **תימצא בחוסר ודאות** ותסכול מתמיד משום שהאב לא משלם את המזונות באופן סדיר, והיא לא תוכל להסתמך על התשלום. האב לא **יוכל לתמוך בילדים** באופן מלא ושותף, ואב חורג יכול למלא תפקיד של אב אמיתי לילדים רק במקרים נדירים.

26. מצד אחד האם תכעס על האב בגלל שהוא אינו משלם את המזונות השותפים, ובכדי לפעול נגדו היא תאלץ להקצות משאבים רגשיים וכספיים. ומנגד, האב יכעס על האם משום שהוא ירגיש מאוים ורדוף עקב מעשיה. המתחים והכעסים בין ההורים ילכו ויגברו, **ואיכות הקשר בין האב, האם והילדים תיפגע.**

27. כידוע, האב והאם הינם שני עמודי התווך והדמויות החשובות ביותר לילדים בחיים, ולכן כל פגיעה באחד מהם גורמת בהכרח לפגיעה בילדים. נוכל למצוא ילדים, מבולבלים, מתוסכלים ומוזנחים עקב מתחים, מחלוקות ומלחמות בין שני ההורים, אך נתקשה למצוא ילדים רעבים או מוזנחים בגלל שחובת המזונות אשר חלה על שני ההורים הינה לפי סעיף 3 א' לחוק המזונות ולא מצד הדין האישי העברי. לציין שסעיף 3 א' לחוק המזונות, (אינו חל על הורים יהודים), קובע שמזונות הילדים יחולו על שני ההורים, מבלי לקחת בחשבון מי מבין ההורים אוהז במשמורתם, על פי יחס יכולתם של ההורים לספק את כלל צורכי הילדים.

28. מצד הדין העברי, **מצוות כיבוד הורים** הינה מצווה שאין כופים אותה על הילדים משום ששכרה בצידה. ללמדנו שמצוות כיבוד הורים אינה מסבה רק נחת, אושר וחדווה להורה המגדל, אלא גם מספקת שכר לילדים אשר מקיימים אותה. אין ספק שכבודו של האב נרמס בעיני הילדים כאשר הוא נרדף על ידי האם בעיקולים וצווי מאסר, והוא מוחזק כמשתמט נצחי ממזונותיהם.

29. מצוות כיבוד אב ואב הינה מצווה מדאורייתא, ומפאת גודל חשיבותה היא נכתבה כדיבר החמישי בעשרת הדיברות. לעומתה, חובת האב במזונות הילדים מקורה בתקנת חכמים משנת- 150 לספירה בדור התנאים באושה. נשאלת השאלה, האם ניתן להעלות על הדעת שתקנת חכמים חשובה ככל שתהיה יכולה לגבור על מצווה מדאורייתא? התשובה לכך גלויה וידועה.

30. ומצד הדין האזרחי, חוק יסוד כבוד האדם וחירותו מעגן את זכותו של כל אדם בישראל לחיות בכבוד. כבודו של אדם הוא היכולת שלו לחיות את חייו בשלווה

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

ולעשות כל דבר שיחפוץ בו עד המקום שבו הוא גורם נזק לאחר, בין במודע או שלא במודע, על פי תפיסת הנורמה בה הוא נמצא. מכאן קצרה הדרך להסיק שלדחוק אבות לשלם מזונות מעבר לגבול היכולת שלהם מהווה פגיעה בלתי מוצדקת בכבודם.

31. כידוע, זכות יסוד אינה מוחלטת, וכאשר ניצבת מולה זכות הילדים למזונות, אשר הוקרה במשפט האזרחי בישראל כזכות יסוד, הדרך המוכרת להתמודד עם ההתנגשות בין שתי זכויות היסוד הינה למצוא את האיזון בין השתיים באופן שהפגיעה בכל אחת מהזכויות תצטמצם ככל האפשר.

32. אם משפחה בת ארבע נפשות (שני הורים ושני ילדים) מקיימת בקושי משק בית משותף עם הכנסה כוללת של: 10,000 ₪ לחודש, כאשר כל אחד מההורים מכניס משכורת של: 5,000 ₪. האם זה הגיוני לחייב את האב (לאחר שבני הזוג נפרדים) לשלם לידי האם למזונות הילדים סך של: 3,000 ₪ לחודש, ולהותיר אותנו עם פחות מ- 2000 ₪ לחודש לצרכי האישיים? אנחנו סבורים שלא, והדבר עוד חורג מגבול ההיגיון אם החיוב של אותו אב במזונות הילדים לא יופחת כאשר האם משתכרת כפול ממנו.

33. במשפט האזרחי בישראל מקובל להגיד שהילד תובע את מזונותיו על פי החוק בשם עצמו, ונשאלת השאלה האם הילד מעוניין לגרום לאב נזק כתוצאה מהגשת התביעה למזונותיו? אנחנו סבורים שהתשובה לכך הינה בשלילה מוחלטת, והנורמה אשר שומרת על טובת הילדים ורצונם צריכה להיות קשובה לצרכיהם הנפשיים כשם שהיא קשובה לצרכיהם הפיזיים.

34. בלשכות ההוצל"פ השונות בארץ עומדים חובות בסכומי עתק על מזונות ילדים, וברור שחלק גדול מהאבות החייבים אינם משלמים את המזונות מפאת חוסר יכולת. בתוצאה כזאת כולם מפסידים, כולל משלם המיסים אשר צריך לממן ביתר את מנגנון ההוצאה לפועל, ואת הסכומים שהמוסד לאומי כבר העביר לידי האם במסגרת חוק המזונות (אבטחת תשלום), תשל"ב-1972.

35. גם אין לשכוח שהילדים של היום הם ההורים של המחר, וילדים אשר חווים חסכים וקשיים בילדות, יתבעו על כך מחיר חברתי בבגרותם.

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

תקנת הרבנות הראשית תש"ד

36. תקנת תש"ד תוקנה כארבע שנים בטרם הוקמה מדינת ישראל, ומנוסח התקנה (רצ"ב העתק ממנה) ברור שהיא תוקנה כהוראת שעה בכדי לעמוד בדרישות המנדט הבריטי שמשל בזמנו בארץ ישראל, ובכדי לפתור את בעיית הפסיקה והאכיפה במזונות הילדים שהיתה קימת אז.

37. בתקנה נכתב:

"החוק הממשלתי אינו נותן סמכות לרבנות בענין מזונות הילדים אפילו למטה משש, אלא שבתי המשפט הממשלתיים זקוקים בנידון זה לפסוק על פי דיני ישראל, וארעו מקרים שהאב התאכזר מרוע לב בכדי להכריח את אשתו לקבל ממנו גט ובתי המשפט הממשלתיים פטרו אותו על היסוד שהילדים היו למעלה משש. כשטענו מצד הילדים שבדיני ישראל כופין את האב מתורת צדקה אם הוא אמיד, באה התשובה שהחוק הממשלתי אינו יכול להתחשב עם טענה זו וכדי בזיון וקצף. כל המתבונן בצדק ישפוט שהמצב דורש תקון מתאים."

"בימינו אלה, אפילו ילדים מבוגרים, קודם שהגיעו לגיל של חמש עשרה שנה, סכנות מוסריות גדולות צפויות להם (לבנות וגם לבנים) אם פרנסתם לא תהיה מובטחת על יסוד משפטי."

"ולמה נגרע אנחנו כשהשעה צריכה לכך..."

38. לפי נוסח התקנה, הסיבות שהביאו לתיקונה הינן:

- א. בתי המשפט המנדטוריים לא נתנו לבתי הדין הרבנים בישראל סמכות לפסוק מזונות לילדים בין מתחת או מעל גיל-6.
- ב. בתי המשפט המנדטוריים פסקו מזונות לילדים עד גיל-6, אך לא הסכימו לפסוק מזונות מעל גיל-6, משום שלא הכירו בדין צדקה כדין מחייב.
- ג. הלחץ החברתי שיכול היה להשפיע על אב אמיד לשלם את מזונות ילדיו מעל גיל-6, לא היה אפקטיבי.

39. תקנת תש"ד יצרה קלקול וחוסר איזון בכך שהטילה על האב חובת יתר במזונות הילדים, ועל אף שמאז הקמת המדינה, חקיקת החוק לתיקון דיני משפחה (מזונות) ופסיקות בית המשפט העליון, כל הסיבות שהביאו לתיקון התקנה כבר אינן עוד, עומדת התקנה על תילה ומחייבת את האב לשאת לבדו

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

בנטל המזונות ההכרחיים של הילדים עד גיל- 15, ואמידות האם אינה באה בחשבון במזונות אלו.

40. לפיכך הדרך לתקן את המעוות הינה לבטל את השפעתה של תקנת תש"ד על מזונות הילדים.

41. חלוקת נטל תשלום המזונות בין האב לאם עם ביטול התקנה:

א. אב עני או אמיד ישא בצרכים ההכרחיים של הילד עד גיל- 6, ובצרכים שהם מעבר להכרחיים יהיו האב והאם חייבים על פי יחס ההכנסות הפנויות שיש לכל אחד מהם. (מצב אשר קיים גם כיום).

ב. במזונות הילדים מגיל- 6 ועד גיל- 18, ישאו שני ההורים במשותף על פי יחס ההכנסות הפנויות שיש לכל אחד מהם, ועל פי היכולת שלהם לכסות את מלוא צרכיהם של הילדים. (מצב אשר קיים כיום לגבי מזונות ילדים להורים יהודים בגיל- 15 ועד גיל- 18. מכונה מזונות מדין צדקה. וכן, במזונות ילדים להורים חסרי דת, או בעלי דתות שונות, או בעלי דת משותפת שאינה קובעת הוראות במזונות ילדים).

42. ההיגיון והצדק אשר עומדים מאחורי חלוקה זו הינם:

א. לילדים עד גיל- 6, יש צרכים פיזיים ופסיכולוגיים גדולים ומיוחדים. מצד הצרכים הפיזיים הם זקוקים לטיטולים, תחליפי מזון אם, ביגוד, הנעלה ועוד. ומצד הצרכים הפסיכולוגיים הם זקוקים לנוכחות מוגברת של האם. השתתפות האב במאמצים של האם לגידול הילדים, שהם הזמן והמשאבים שהיא משקיעה, הינו באמצעות תשלום המזונות ההכרחיים של הילדים לידיה.

ב. בגיל- 6, הילדים כבר עולים לכיתה א', הם עצמאיים יותר, והאם יכולה להתפנות יותר לענייניה האישיים וגם לחזור לעבודה במשרה מלאה. אף שאנחנו מדברים על השינוי שחל מגיל - 6, אין זה נדיר לראות כיום ילדים בני שלושה חודשים או מעט יותר בידי מטפלת או בפעוטון, וגיל שנה וחצי הוא כבר גיל מקובל הרבה יותר להכניס את הילדים למסגרת גן.

ג. אחד מהמרכיבים בתשלום המזונות אשר חלים על האב הינו השתתפות במחצית מהוצאות החינוך של הילדים, ובעניין זה מתקיים איזון בין ההורים בכך ששניהם פנויים לעסוק בענייניהם האישיים בזמן שהילדים נמצאים במוסד החינוכי, ושניהם משתתפים באופן זהה בהוצאות חינוכם.

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

ד. יש להבחין ולהכיר בעובדה שההבדל בין ההוצאות שאב צריך להוציא על הילדים בהסדרי הראיה, לבין ההוצאות שהאם המשמורנית צריכה להוציא עליהם אינו גדול כפי שאולי נדמה לחשוב. בהסדרי ראיה מקובלים רשאי האב לקחת את הילדים פעמיים בשבוע בימי חול בשעות אחה"צ, וביתרת הימים שהם סופי שבוע, חגים וחופשים, שוהים הילדים אצל האב והאם באופן שווה.

ה. מזונות הילדים בהגדרה הינם: מזון, ביגוד, הנעלה, מדור, חינוך ורפואה. אין ספק שבזמן שהילדים נמצאים אצל האב הוא מוציא עליהם את החלק היחסי במזון, ביגוד והנעלה. ואב שרוצה להלין את ילדיו בביתו צריך להוציא על מדור בביתו בדיוק באותה מידה שהאם מוציאה על כך בביתה. הוצאות חינוך ובריאות מתחלקים בדרך כלל באופן שווה בין ההורים.

ו. נמצאו למדים שההבדל בין ההוצאות שהאם צריכה להוציא על הילדים בביתה לבין ההוצאות שהאב מוציא על הילדים בביתו הינו ביחס הבדל השהיה שלהם אצל כל אחד מהם בימי חול, ובסיפוק צורכי מזון, ביגוד והנעלה בלבד.

ז. לכן ההיגיון אומר שאין לחייב את האב במדור של הילדים אצל האם מאחר והוא מוציא על המדור אצלו. ובעניין ההוצאות עבור מזון, ביגוד והנעלה, יש להפחית מאב (מתשלום המזונות לאם) את הסכום היחסי שהוא מספק לילדים כאשר הם נמצאים אצלו בהסדרי הראיה.

ח. ההוצאה של שני הורים למזונות הילדים כאשר הם גרים בנפרד תמיד תהיה גדולה יותר מאשר הם גרים יחד. אין שום סיבה הגיונית לחייב את האב לשאת לבדו בנטל מזונות הילדים אצלו ואצל האם יחד.

ט. אנו סבורים שיש לשמר ככל הניתן את האיזון אשר התקיים בהכנסות הפנויות של כל אחד מההורים כאשר הם קיימו משק בית משותף, גם לאחר שהם אינם גרים עוד תחת קורת גג אחת.

י. שיתוף שוויוני יותר בנטל המזונות בין האב לאם, ישאיר לאב הכנסה פנויה גדולה יותר בכדי לממש את הסדרי הראיה, ושהיית הילדים במחיצתו תהיה איכותית הרבה יותר. במידה וימצא שהאב ממעט לקיים את הסדרי

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

ראיית הילדים, תוכל עובדה זו להוות עילה לחיוב האב במזונות גבוהים יותר.

יא. עוד נציין שהתפיסה הדתית לפיה מקומה של העקרוני של האישה הינו בבית, אינו קיים בתפיסת המשפט האזרחי בישראל. ולכן ראוי לתת לכך ביטוי גם בפסיקת מזונות שוויונית יותר בין האב לאם על פי פוטנציאל ההכנסה שיש לכל אחד מההורים מכל המקורות.

כיצד ניתן לבטל את השפעת התקנה

43. קיימות ארבע דרכים לבטל את התקנה או לפחות למנוע את השפעתה:

- א. לאחר שמגיע לבית המשפט העליון תיק ערעור על מזונות מהמחוזי, הוא קובע בתקדים שיש לקרוא את חוק המזונות בדרך שונה מהמקובל עד כה, או שבית המשפט העליון ממליץ לכנסת לתקן את החוק.
- ב. תיקון החוק בכנסת ביוזמת חברי הכנסת.
- ג. ביטול תקנת הרבנות הראשית תש"ד או תיקון תקנה חלופית על ידי נשיאי הרבנות הראשית כיום. פסק הלכה של אחד או יותר מהרבנים המקובלים והמוערכים בציבור הדתי ו/או החרדי יכול לסייע לכך.
- ד. להעלות את הסוגיה לדיון ציבורי ומשפטי באמצעות הגשת בג"צ כנגד נשיאי הרבנות הראשית לישראל כיום לבוא וליתן טעם מדוע לנוכח המצב הנתון אין הם משתמשים בסמכותם על פי הדין האזרחי והעברי לכנס את מועצת הרבנות הראשית לדיון וקבלת החלטה הלכתית בנושא.

מה נעשה עד כה בנושא

44. לשולחן הכנסת הוגשו במהלך השנים לפחות ארבע הצעות לתיקון חוק המזונות. כולן נועדו לתקן את חוסר השוויון בין האב לאם אשר חל בנושא. אך מבין ההצעות, רק הצעה אחת זכתה לתיקון (תיקון תשמ"א) ולחוק נוסף סעיף 3 א'. אף שהמחוקק אמר באופן מפורש בדברי ההקדמה לתיקון החוק שבכוונתו להחיל חלוקה צודקת יותר בין האב לאם בנטל תשלום מזונות

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

הילדים, הפסיקה קבעה (ע"א 250/83, עומרי נ' זועבי) שמסיבות טכניות, סעיף 3 א' אינו חל על יהודים.

45. העדר השוויון בין האב לאם בתשלום המזונות והצורך לשנות את המצב, העלה רעיונות גם בקרב מלומדים אשר פרסמו את דעתם במאמרים והרצאות.

א. פרופ' קורנאלדי סבור שמעיקר הדין העברי האם אינה חייבת במזונות הילדים, והדבר נכנס בגדר החריג שבסעיף 3 (ב) לחוק המזונות, אשר מחייב את תשלום המזונות על פי סעיף 3 א' (ב) לחוק, במידה ואדם אינו חייב בהם על פי הדין האישי.

ב. פרופ' אריאל רוזן גורס שניתן לעשות שימוש בדיני היושר של המשפט העברי אשר מקורם בהוראה: **"ועשית הישר והטוב"** (דברים ו, י"ח) בכדי לסלול דרך המאזנת בין הוראות הדין הדווקניות לבין תוצאה השיפוטית.

ג. דעתו של פרופ' דב פרימר הינה שיש לקרוא את תקנת תשי"ד ככזו שכופה את החיוב במזונות עד גיל 15, אך שיעור המזונות נשאר על פי דיני צדקה, כשם שהיה לפני תיקון התקנה.

ד. דעתם של המלומדים לא הביאה לשינוי בנורמה הקיימת במזונות הילדים.

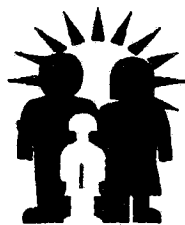
46. במספר פסקי דין בבית המשפט לענייני משפחה עלתה הבעיה לדיון, והשופטים ניסו, כל אחד בדרכו שלו, להתמודד עם הסוגיה, לצערנו לא בהצלחה מרובה.

47. **בשנת 2006**, הוקמה ועדה בראשות מר פרופ' פנחס שיפמן לבדיקת הדרך לקבוע את מזונות הילדים והדרך לאכוף אותם על האב. ככל הידוע לנו ועדה זו לא הניבה תוצאה כל שהיא.

48. **ביום: 23/3/09**, הוקמה ועדה לשיפור וייעול הליכי הגבייה במזונות הילדים, בראשות כב' השופט עודד מאור. ספק רב אם ועדה זו תמצא כלים אשר יאפשרו לאמהות לשאוב מים מבאר יבשה.

49. אנו סבורים שדרך המלך לתקן את הנורמה בפסיקת מזונות ילדים להורים יהודים הינה בדרך של ביטול תקנת תשי"ד על ידי הרבנים הראשיים לישראל. אנו סבורים שהרבנים הראשיים של היום צריכים לכנס את מועצת הרבנות הראשית בכדי לדון ולהחליט בסוגיה, ויש בידם את הסמכות לעשות זאת מתוקף תפקידם על פי החוק בישראל.

- גברים בעד הגינות בגירושין
- הכוונה לטיפול מקצועי
- יעוץ, גישור והדרכה
- אבות בעל כורחם
- שינויי חקיקה בכנסת

50. לפיכך שלחנו **ביום: 25/10/09**, מכתב ברוח האמור בחיבור זה לכבוד הרב שלמה עמר, ולכבוד הרב יונה מצגר. לצערנו, לא זכינו עד כה לתגובה עניינית לפנייה. (רצ"ב העתק מהמכתב שנשלח).

סוף דבר

51. לגיטימיות חברתית, נגישות קלה מידי לערכאות והפיתוי הכספי אשר עומד לנגד האם דוחק בה להגיש כנגד האב תביעה למזונות ילדים, אשר מובילה לפרוק התא המשפחתי ולנזק חברתי רב.
52. אך גם אם נתעלם לחלוטין מהנזק אשר נגרם מפרוק חפז של התא המשפחתי, עדיין נישאר באותה תוצאה, והיא שהנורמה אשר קיימת במזונות הילדים מטילה על כתפי האב העני עומס כלכלי כבד ממה שהוא מסוגל לשאת, ועיקר הנזק החברתי נגרם בכך.
53. אנו סבורים שביטול תקנת תש"ד, או תיקון חוק המזונות בכנסת הינם הדרך הנכונה לשינוי הנורמה הקיימת במזונות הילדים, ולאיוון חברתי טוב יותר בין האב לבין האם, וטובת הילדים כשיקול על.
54. כשר וחבר ממשלה יש בידך לקדם הצעה לתיקון החוק בכנסת.
55. נשמח לסייע בכל דרך שהיא בעניין הנדון.

בכבוד רב,

שאול נוי
מנכ"ל אידאה

העתקים:

- נשיאת ביהמ"ש העליון - כב' השופטת דורית בייניש.
- נשיאי הרבנות הראשית - כב' הרב מצגר, וכב' הרב עמר.
- מנהל בתי הדין הרבניים - כב' הרב אלי בן דהן.
- היועץ המשפטי של ארגון אידאה - עו"ד אליעזר גריסרו